

om Rettens Pleje, nemlig at der kun skulde foretages saadanne Ændringer, som rettede og forbedrede Bestemmelser i den i forrige Samling vedtagne og senere stadfæstede Lov, og som i Virkeligheden holdt sig ganske indenfor Lovens Ramme, og dernæst tilføjes saadanne Bestemmelser, som gik ud paa en nærmere Udformning og i Virkeligheden maatte siges at være i Overensstemmelse med Lovens Aand. Dette Ændringsforslag gaar ud over denne Ramme og stilles derfor ogsaa kun under Forudsætning af, at det faar Tilslutning fra det andet Tings Side og fra den højtærede Justitsminister.

Betydningen af det kan jeg lettest oplyse ved at omtale dette Spørgsmaals Behandling i Løbet af de 30 Aar, i hvilke Forslag til Lov om Rettens Pleje har været til Debat i Rigsdagen. Det drejer sig om det Spørgsmaal, hvor mange Dommere af Landsretten der skal udkræves til at afgøre den enkelte Sag. Tallet var i det Lovforslag, som var bygget paa den første Proceskommissions Forslag og forelagt Rigsdagen i 1881, bestemt til 5; men det havde sin ejendommelige Forklaring deri, at efter dette Forslag var Landsretten øverste og sidste Dommer med Hensyn til Bevisspørgsmaalet i Sagen. Paa Grund af denne Omstændighed mente Kommissionen og Regeringen den Gang, at man ikke kunde lade sig nøje med mindre end 5 til Afgørelsen af Sagerne, altsaa særlig af Bevisspørgsmaalet, hvis Afgørelse ikke kunde komme til Højesteret efter det da foreliggende Forslag. Den anden Proceskommission havde derimod opgivet denne af Umiddelbarhedsprincippet flydende Konsekvens, at Bevisspørgsmaalets Afgørelse var undraget Højesteret, og i Henhold dertil havde denne Proceskommission foreslaaet, at der kun behøvedes 3 Medlemmer af Landsretten til Afgørelse af den enkelte Sag, idet der altid og paa det hele Omraade kunde ankes til Højesteret. Under Forhandlingen om denne sidste Kommissions Forslag, der begyndte i 1901—02, blev det fra dette Tings Side fastholdt, at det alligevel skulde være 5, ikke fordi det betød et saa stort Principspørgsmaal som efter den af den ældre Kommission foreslaaede Ordning, men fordi man betragtede det som i det hele bedre for Sagens retfærdige Afgørelse, idet 5 se bedre end 3, altsaa som en Betyggelse for, at intet Moment, der kunde have Betydning for Sagens Afgørelse, blev upaaagtet. Men det var altsaa et Spørgsmaal om et bedre; begge Ordninger kunde i og for sig accep-

teres, det var ikke længere et Principspørgsmaal, men et Spørgsmaal om en Gradsforskel i Henseende til den Betyggelse, man kunde ønske for Sagens rigtige Afgørelse i denne Instans. Denne Tanke, at det dog skulde vedblive at være 5, som oprindeligt foreslaaet af den første Kommission, blev saa vedtagen her i dette Ting, medens man i Folketinget under de daværende Forhandlinger fulgte den anden Kommission og nedsatte Tallet til 3. Og det var saa et af de Stridsspørgsmaal blandt mange, som den Gang var Tingene imellem med Hensyn til denne Sags Ordning. Ved den Behandling af Lovforslaget, som fandt Sted i forrige Samling, fastholdt Landstinget Kravet om 5, medens Folketinget fastholdt Kravet om 3, og saa blev det i det Fællesudvalg, som hidførte den endelige Løsning, vedtaget, at det skulde blive ved, hvad Landstinget havde vedtaget, altsaa 5 Dommere. Denne Overenskomst er altsaa nu bleven fastholdt af Landstinget, da vi sidst havde dette Forslag til tredje Behandling, og i Folketinget, hvorfra det nu vender tilbage, ere de samme 5, som vi var blevene enige om i forrige Samling, vedblivende optagne. Naar jeg nu alligevel paa egne Vegne, men, som jeg sagde før, ogsaa paa det Udvalgs Vegne, som i Fjor havde med Sagen at gøre, stiller Forslag om, at vi skulle gaa tilbage til det, som den anden Proceskommission og Folketinget tidligere have vedtaget, nemlig 3, og at Landstinget altsaa ved dette Forslag opfordrer til at fravige det Standpunkt, som det har indtaget tidligere i Sagen, nemlig Kravet om de 5 Dommere, saa skyldes det ikke, at man i alt Fald fra den Gruppens Side, som jeg tilhører, mener, at den tidligere i dette Ting vedtagne Ordning ikke skulde være bedre — vi tro stadig, at det vilde være mere betryggende, om man havde de 5 i Stedet for de 3 Dommere —, men vi tillægge det, som jeg før bemærkede, ingen principiel Betydning, idet vi erkende, at der paa Grund af Adgangen til Appel til Højesteret dog altid er tilstrækkelig Betyggelse med Hensyn til Sagens rigtige Afgørelse ogsaa i denne Instans ved 3 Dommere. Vi anse det andet for bedre, men føle os ogsaa i og for sig betryggede ved de 3. Og Grunden til, at vi nu mene, at vi dog hellere bør tage dette Standpunkt med kun 3 Dommere og ikke 5, er et Hensyn, som ikke tidligere har været tilstrækkeligt oplyst, en Beregning og Oplysning, som vi have modtaget fra den Ret, som østre Landsret vil blive Arvtager af, nemlig Landsover- samt